

**Regeringens Proposition till Riksdagen med förslag till ändring
av lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås en ändring av lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen så att säkerhetsupplagringen av spannmål övergår från Statens säkerhetsupplag, som skall upphöra med sin verksamhet, till Försörjningsberedskapscentralen.

Vidare föreslås att man i statens säkerhetsupplagring beaktar de internationella förpliktelser som Finland förbundit sig till inom området för energiförsörjningen. Finland har

som medlem av det Internationella Energiorganet förbundit sig till obligatorisk upplagring. Detta förutsätter att Statens säkerhetsupplag kan anvisas för uppfyllandet av avtalsförpliktelsen. Detta berör även de förpliktelser om oljeupplagring som tillkommer Finland som medlem av Europeiska unionen.

Propositionen avses träda i kraft vid ingången av 1995 eller den dag då Finland ansluter sig till Europeiska unionen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	5
1. Nuläge	3	5.1. Samband med andra propositioner	5
1.1. Målsättningar för den ekonomiska beredskapen	3	DETALJMOTIVERING	5
1.2. Säkerhetsupplagring av spannmål och vallväxtfrön som del i trygghandlet av livsmedelsberedskapen	3	1. Motivering till lagförslaget	5
1.3. Säkerhetsupplagring av oljeprodukter ...	3	2. Ikraftträdande	6
1.4. Förberedelser som förutsätts av Internationella Energiorganet och Europeiska unionen	3	3. Lagstiftningsordning	6
2. Propositionens målsättning och centrala förslag .	4	LAGTEXT	6
2.1. Säkerhetsupplagring av spannmål	4	Ändring av lagen om tryggande av försörjningsberedskapen	6
2.2. Internationella avtalsförpliktelser om oljeprodukter	4	BILAGOR	8
3. Propositionens verkningar	4	Parallelltexter	8
4. Beredning av propositionen	5		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Målsättningar för den ekonomiska beredskapen

I enlighet med lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen (1390/92) uppställer Statsrådet de allmänna målen för försörjningsberedskapen, i vilka beredskapsnivån fastställs med beaktande av minimibehoven för befolkningen och ett nödvändigt näringsliv samt för försvaret. Om säkerhetsupplagringen av spannmål stadgas det i lagen om Statens spannmålsförråd (1124/89).

Gällande mål i fråga om den ekonomiska beredskapen har stadgats 1988 med ett principbeslut av statsrådet (14.7.1988 16/070/88HIM). I enlighet med beslutet bör man i situationer där exportblockad råder kunna reda sig minst ett år med hjälp av de spannmålsresurser som finns att tillgå i landet, på den s.k. grundläggande beredskapsnivån.

Med den grundläggande beredskapsnivån avses minimibehovet för den ekonomiska verksamheten som kan trygga befolkningens utkomst, ett nödvändigt näringsliv samt sådan produktion som stöder försvaret. Vidare har man i beslutet om målen reserverat sig för lindrigare ekonomiska kriser om 4—6 månader närmast genom att stödja sig på näringslivets naturliga resurser.

1.2. Säkerhetsupplagring av spannmål och vallväxtfrö som del av tryggnaden av livsmedelsberedskapen

För att trygga livsmedelsförsörjningen under undantagsförhållanden har man med hjälp av produktionsplanering, administrativ styrningsberedskap av produktion och konsumtion samt med säkerhetsupplagring säkerställt hela livsmedelsförsörjningskedjan, från primärproduktionen till konsumenten. Med beredskapen eftersträvas att man i en situation med importblockad skall klara sig åtminstone ett år även om skörden skulle gå förlorad. Livsmedelsförsörjningens goda krisberedskap beror på den höga graden av självförsörjning. I och med att verksamheten av Statens spannmålsförråd avslutas upphör den nuvarande formen av säkerhetsupplagring av spannmål och vallväxt-

frön som är bunden till livsmedelsförsörjningen under undantagsförhållanden.

1.3. Säkerhetsupplagring av oljeprodukter i Finland

Oljeprodukter finns i Statens säkerhetsförråd samt i de obligatoriska upplag som tillhör importörer och producenter av råolja och olja. Tidigare fanns det inom oljebranschen även frivilliga säkerhetsupplagringskontrakt mellan staten och företagen.

Vad oljeprodukterna beträffar har de mål som uppställts till centrala delar uppnåtts. I enlighet med gällande lagstiftning kan statens säkerhetsupplag endast användas för inhemska behov och upplagen kan således inte hänföras till antalet upplag som grundar sig på internationella avtalsarrangemang.

1.4. Beredskapsåtgärder som Internationella Energiorganet och Europeiska unionen förutsätter

Avtalet om det internationella energiprogrammet (Fördragsserien 115/91) förutsätter att medlemsländerna besitter en självförsörjning som motsvarar en 90 dagars nettoimport av olja antingen i form av oljeupplag, bränsleutbyteskapacitet eller produktionsberedskap. Dessa resurser skall meddelas till IEA. Vidare förutsätter man att det finns en beredskap att sänka oljeförbrukningen med 7—10 procent under knappa förhållanden. När IEA-länderna råkar ut för oljebrist fördelas de knappa resurserna jämnt med gemensamma åtgärder. Detta sker genom att förbrukningen begränsas och tillbudsstående oljemängder och upplag balanseras i de områden som hör till IEA.

Finland har uppfyllt sina förpliktelser till IEA genom att meddela att 90 dagars nettoimporten motsvaras av de kommersiella upplagen, skyddsupplagen (lagen om skyddsupplag 970/1982), och de obligatoriska upplagen (lagen om obligatorisk upplagring av importerade bränslen 303/83, regeringens proposition 81/94).

På sistone har Finland utan statens skydds-

upplag med svårighet kunnat påvisa de avtalsförpliktade upplagringsmängderna för IEA. Den obligatoriska upplagringen uppnår inte ensam 90 dagars beredskapen med IEA:s räknesätt.

Europeiska unionen har ett system som motsvarar IEA:s 90 dagars system om obligatorisk beredskap.

2. Propositionens målsättning och centrala förslag

2.1. Säkerhetsupplagring av spannmål

Livsmedelsförsörjningen hör till det främsta området inom basförsörjningen. Enligt tradition har man i Finland strävat till självförsörjning i fråga om jordbruksproduktionen och bevarat den inhemska livsmedelsproduktionens starka ställning med hjälp av importskydd.

I och med integrationen kommer vi att övergå till Europeiska unionens jordbrukspolitik, som saknar nationella mål beträffande självförsörjning.

Enligt de utredningar som utförts av handels- och industriministeriet och Försvarsekonomiska planeringscentralen är förutsättningen för Finlands ekonomiska säkerhet den att ca 1,5 milj. hektar åker kvarstår i produktion eller i produktionsberedskap samt att det finns en industri med stor kapacitet att bearbeta livsmedelsprodukter (kommittébetänkande 1992: 25). Försörjningsberedskapen förutsätter dessutom att det finns en säkerhetsupplagring av spannmål som ungefär motsvarar den av idag. Målsättningen är att organisera säkerhetsupplagringen av spannmål och vallväxtfrön med tanke på förändrade förhållanden och att bevara den nivån av upplagen som försörjningsberedskapen förutsätter.

Säkerhetsupplagringen av spannmål föreslås i fortsättningen bli genomförd i enlighet med statens övriga säkerhetsupplagring. Säkerhetsupplagen skall upprätthållas av Försörjningsberedskapscentralen som enligt förslaget skall köpa upplagrings- och återvinningstjänster av de instanser och näringsidkare som tjänstgör inom sektorn. Säkerhetsupplagringen av spannmål skall bekostas med de lån som tagits upp av försörjningsberedskapsfonden. Med det årliga anslaget som är inkluderat i statsbudgeten får fonden ersättning för räntekostnader på

kapitalet samt för upplagens förvaltningskostnader och en eventuell värdeminskning.

2.2. Internationella avtalsförpliktelser om oljeprodukter

För att uppfylla de internationella avtalsförpliktelser som berör råolja och oljeprodukter skall Finland för IEA och Europeiska unionen påvisa av statsmakten fastställda, tillräckliga upplag.

Den lagparagraf som berör Statens säkerhetsupplag bör ändras så att säkerhetsupplagen av olja meddelas till IEA och kommissionen för Europeiska unionen som en del av Finlands beredskapsskyldighet. Detta förutsätter även att de ifrågavarande upplagen i praktiken kan användas i det internationella oljeutdelningssystemet under en eventuell oljebrist. I praktiken kommer den enligt avtalet bestämda balansen om olja att göras genom en styrning av importandelen till de länder där bristen i tillgången är störst. Det inverkar inte nämnvärt på Finlands försörjningsberedskap om Statens säkerhetsupplag anmäls ha den upplagringskyldighet som IEA och Europeiska unionen förutsätter.

3. Propositionens verkningar

När säkerhetsupplagringen av spannmål överflyttas till Försörjningsberedskapscentralens ansvarsområde kommer materialfunktionen att utvidgas i Försörjningsberedskapscentralen. De nya uppgifterna kan skötas med Försörjningsberedskapscentralens nuvarande organisation utan större personalrekrytering. Det praktiska handhavandet av säkerhetsupplagen kommer att erbjudas till instanser och näringsidkare inom sektorn enligt ett anbuds-förfarande, vilket antas leda till en effektivisering av verksamheten.

Om Finland ansluter sig till Europeiska unionen, kommer priset på spannmålsimporten till säkerhetsupplagen att bestämmas enligt den praxis som gäller inom unionen, vilket motsvarar ungefär hälften av säkerhetsupplagens värde på den inhemska marknaden.

I statsbudgeten för 1995 har det reserverats ca 106 milj. mk för ränte- och förvaltningskostnader för säkerhetsupplagringen av spannmål.

För oljeprodukternas del har ändringsförsla-

get ingen inverkan på organisationen och inte heller någon direkt ekonomisk effekt. I fortsättningen kommer de internationella avtalsförpliktelserna att beaktas som en av aspekterna som inverkar på behovet av säkerhetsupplagring.

4. Beredning av propositionen

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 19 januari 1994 en spannmålsmarknadsarbetsgrupp, vars uppgift var att omstrukturera uppgifterna inom Statens säkerhetsupplag så att tjänstemannauppgifterna och de ekonomiska uppgifterna skiljs åt (Arbetsgruppspromemoria JSM 1994:11). Beträffande säkerhetsupplagringen av bruksspannmål och utsäde föreslog arbetsgruppen att ansvaret överförs på

Försörjningsberedskapscentralen enligt i denna presentation iakttagna riktlinjer.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

5.1 Samband med andra propositioner

För spannmålens del har grunden för propositionen varit den regeringsproposition som avlåtits om avskaffandet av Statens spannmålsförråd.

Regeringen har förelagt riksdagen en proposition med förslag till lag om bränsleaccis (RP /94). Enligt den nya lagen skall i samband med bränsleaccis uppbäras en avgift för försörjningsberedskap, som skall bokföras som inkomst till försörjningsberedskapsfonden. 11 § i detta lagförslag berör den ovan nämnda regeringspropositionen om bränsleaccis.

DETALJMOTIVERINGAR

1. Motivering till lagförslaget

3 §. I paragrafen har det stadgats om de behov för vars tryggnad statens säkerhetsupplag grundas. Paragrafen bör utformas så att säkerhetsupplagen kan hänföras till de beredskapsåtgärder som avses i Finlands internationella avtalsförpliktelser. Paragrafen skall i en krissituation även tillåta en överföring av säkerhetsupplagrad olja till IEA:s oljeutdelningsorganisation.

I paragrafen har spannmål tidigare avgränsats som hörande till annat lagstiftningsområde. Det föreslås att denna avgränsning nu stryks.

Det andra momentet kvarstår. Enligt det skall statsrådet fortsättningsvis ansvara för ibrukttagandet av säkerhetsupplagen under undantagsförhållanden.

11 §. Paragrafen bör ändras så att den hänvisar till lagen om bränsleaccis, som är under beredning i riksdagen (RP/94). I samband med detta bör avgiftens benämning ändras till försörjningsberedskapsavgift, eftersom det bättre beskriver hur försörjningsberedskapsfondens kapital används. Försörjningsbe-

redskapsavgiften är tills vidare bunden till lagen om bränsleaccis. Regeringen ämnar avlåta en ny lag om försörjningsberedskapsavgift till riksdagen.

I propositionen styrktes även åsikten om att kostnaderna för säkerhetsupplagringen av spannmål även i fortsättningen täcks med statsmedel. Försörjningsberedskapsfonden skall även få ersättning för prisfall på spannmål med påföljande upplagsförlust så att sänkningen inte belastar fondens övriga, med andra medel finansierade säkerhetsupplag.

13 §. Det belopp på 600 miljoner mark som fonden tidigare haft fullmakt för är ämnat endast för akuta krissituationer. Detta arrangemang bör kvarstå.

För säkerhetsupplagring av spannmål skall det för varaktigt bruk finnas en lånefullmakt om 600 miljoner mark. Med lånefullmakten skall man kunna upprätthålla den nuvarande nivån av säkerhetsupplag med EU:s interventionspriser. Lånet upptas i försörjningsberedskapsfonden och staten går i borgen i händelse av att försörjningsberedskapsfondens medel inte räcker till för återbetalning.

2. Ikraftträdande

Beträffande lagen om säkerhetsupplagringsavgift är ikraftträdandet beroende av att EU-medlemskapet blir av medan lagen om säkerhetsupplagring av spannmål är bunden till upphävandet av lagstiftningen om statens spannmålsförråd. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1995. Innan lagen träder i kraft bör anskaffningen av främmande kapital som behövs för säkerhetsupplagringen av spannmål omedelbart åtgärdas för undvikande av onödiga dröjsmål.

3. Lagstiftningsordning

De utgifter som föranleds staten av säkerhetsupplagringen av spannmål och upprätthåll-

landet av försörjningsberedskapen kommer att täckas av försörjningsberedskapsfonden som står utanför statsbudgeten. Försörjningsberedskapsfonden sköts av Försörjningsberedskapscentralen. Om försörjningsberedskapsfonden har stadgats i den ordning som 67 § i riksdagsordningen föreskriver. Lagen om Statens spannmålsförråd har stiftats i den ordning som riksdagsordningen föreskriver.

Emedan Statens spannmålsförråd upphör med sin verksamhet och dess rättigheter och förpliktelser återförs till budgetekonomin, skall fördelningen av uppgifterna omprövas. På grund av detta anser regeringen att lagstiftningsordningen lämnar rum för tolkningar och att det vore önskvärt att ett utlåtande av grundlagsutskottet införskaffades om lagstiftningsordningen.

Lag

om ändring av lagen om tryggande av försörjningsberedskapen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 18 december 1992 om tryggande av försörjningsberedskapen (1390/92), 3 § 1 mom. samt 11 och 13 §§, som följer:

3 §

I Statens säkerhetsupplag lagras råvaror och produkter som är nödvändiga för befolkningens utkomst, näringslivets verksamhet och sådan produktion som stöder försvaret samt berör Finlands internationella avtalsförpliktelser om försörjningsberedskap.

Ränteutgifter och andra kostnader som förorsakas av säkerhetsupplagringen av spannmål ersätts med medel ur statsbudgeten.

13 §

För tryggande av försörjningsberedskapen kan till försörjningsberedskapsfonden, med statsrådets tillstånd och på de villkor som statsrådet bestämmer, upptas lån för säkerhetsupplagring av spannmål till ett belopp av högst 600 miljoner mark, samt lån för annan försörjningsberedskap till ett belopp av högst 600 miljoner mark. Låneräntorna betalas och återbetalningen sker med medel ur försörjningsberedskapsfonden.

11 §

Försörjningsberedskapscentralen skall sköta försörjningsberedskapsfonden som står utanför statsbudgeten och till vilken som inkomst bokförs den försörjningsberedskapsavgift som uppbärs med stöd av lagen om bränsleaccis (/94).

Staten går i garanti för försörjningsberedskapsfondens lån enligt 1 mom. i den mån försörjningsberedskapsfondens kapital inte räcker till för finansieringen.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft. Statsrådet kan vidta de åtgärder som åsyftas i 13 § innan lagen trätt i kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Helsingfors den 14 oktober 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Minister Pertti Salolainen

Lag

om ändring av lagen om tryggande av försörjningsberedskapen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 18 december 1992 om tryggande av försörjningsberedskapen (1390/92), 3 § 1 mom. samt 11 och 13 §§, som följer:

Gällande lydelse

3 §

I statens säkerhetsupplag lagras råvaror och produkter som är nödvändiga för befolkningens utkomst, näringslivets verksamhet och sådan produktion som stöder försvaret. Om säkerhetsupplagringen av spannmål stadgas särskilt.

Statsrådet beslutar om ibruktagande av upplagen.

11 §

Försörjningsberedskapscentralen skall sköta försörjningsberedskapsfonden som står utanför statsbudgeten och till vilken som inkomst bokförs den säkerhetsupplagsavgift som uppbärs med stöd av lagen om säkerhetsupplagsavgift (1105/ 83).

13 §

För tryggande av försörjningsberedskapen kan till försörjningsberedskapsfonden, med statsrådets tillstånd och på de villkor som statsrådet bestämmer, upptas lån till ett belopp av högst 600 miljoner mark. Låneräntorna betalas och återbetalning sker med medel ur försörjningsberedskapsfonden.

Föreslagen lydelse

3 §

I statens säkerhetsupplag lagras råvaror och produkter som är nödvändiga för befolkningens utkomst, näringslivets verksamhet och sådan produktion som stöder försvaret *samt berör Finlands internationella avtalsförpliktelser om försörjningsberedskap.*

11 §

Försörjningsberedskapscentralen skall sköta försörjningsberedskapsfonden som står utanför statsbudgeten och till vilken som inkomst bokförs den försörjningsberedskapsavgift som uppbärs med stöd av lagen om bränsleaccis (/94).

Ränteutgifter och andra kostnader som förorsakas av säkerhetsupplagringen av spannmål ersätts med medel ur statsbudgeten.

13 §

För tryggande av försörjningsberedskapen kan till försörjningsberedskapsfonden, med statsrådets tillstånd och på de villkor som statsrådet bestämmer, upptas lån för säkerhetsupplagring av spannmål till ett belopp av högst 600 miljoner mark, samt lån för annan försörjningsberedskap till ett belopp av högst 600 miljoner mark.

Låneräntorna betalas och återbetalning sker med medel ur försörjningsberedskapsfonden.

Staten går i garanti för försörjningsberedskapsfondens lån enligt 1 mom. i den mån försörjningsberedskapsfondens kapital inte räcker till för finansieringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft. Statsrådet kan vidta de åtgärder som åsyftas i 13 § innan lagen träder i kraft.